

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Gop-2/2024-35

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Renate Šantek predsjednice vijeća, mr. sc. Igora Periša člana vijeća i suca izvjestitelja, dr. sc. Ante Perkušića člana vijeća, Željka Pajalića člana vijeća, doc. dr. sc. Jadranka Juga člana vijeća, Đura Sesse člana vijeća, Ivana Vučemila člana vijeća, Damira Kontreca člana vijeća, Dragana Katića člana vijeća, Goranke Barać-Ručević članice vijeća, mr. sc. Dražena Jakovine člana vijeća, mr. sc. Senije Ledić članice vijeća i Josipa Turkalja člana vijeća, odlučiti o pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava u povodu prijedloga Općinskog suda u Bjelovaru poslovni broj Su-268/2024-13 od 26. lipnja 2024., u sjednici održanoj 27. studenog 2024.,

p r e s u d i o j e:

Na pitanje koje glasi:

"Primjenjuje li se na profesionalne vatrogasce i u kojemu razdoblju dodatak na plaću u visini od 25% za poslove radnih mjesta s posebnim uvjetima rada na temelju Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi (Narodne novine br. 63/21)?"

zauzima se pravno shvaćanje kako slijedi:

"Dodatak na plaću u visini od 25% za poslove radnih mjesta s posebnim uvjetima rada na temelju Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi (Narodne novine br. 63/21) primjenjuje se na profesionalne vatrogasce koji nisu pripadnici intervencijskih vatrogasnih postrojbi u razdobljima od 15. lipnja 2021. do 30. travnja 2022. i od 1. svibnja 2023. do 1. ožujka 2024., ako u tim razdobljima nije postojalo za njih povoljnije pravo, u kojemu slučaju se primjenjuje za njih, kao radnike, najpovoljnije pravo."

Obrazloženje

1. Kod ovog suda zaprimljen je prijedlog Općinskog suda u Bjelovaru poslovni broj Su-268/2024-13 od 26. lipnja 2024. za pokretanjem oglednog postupka sukladno

odredbi čl. 502.j Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 57/11, 148/11-proč.tekst, 25/13, 28/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22 i 155/23 - dalje: ZPP).

2. Prema navodima prijedloga trenutačno se na Općinskom sudu u Bjelovaru vodi 36 postupaka u kojima je predmet spora zahtjev za isplatu koji se temelji, između ostaloga, na propisu navedenome u postavljenome pitanju, a u kojima još nisu donesene meritorne prvostupanjske odluke te odluka u svim tim postupcima ovisi o istome pravnom pitanju koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni i za razvoj prava kroz sudsku praksu, a o kojem nema prakse viših sudova.

3. Iz izvješća ostalih općinskih sudova proizlazi da se i pred nekima od njih vode postupci u kojima je odlučno odgovoriti na predmetno pitanje (32 postupka u Općinskom sudu u Sisku, četiri postupka u Općinskom sudu u Požegi) i da još nema donesenih meritornih odluka.

4. U podnesenoj tužbi tužitelja VŠ, pripadnika Javne vatrogasne postrojbe Grada Bjelovara, se, u odnosu na postavljeno pitanje, ističe da je stupanjem na snagu Zakona o vatrogastvu od 1. siječnja 2020. ("Narodne novine" broj 129/19, 114/22), u čl. 76. st. 10. izričito određeno: "Visinu dodatka iz stavka 4. ovoga članka te visinu dodatka za rad na poslovima s posebnim uvjetima rada na temelju klasifikacije radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca iz članka 68. stavka 3. ovoga Zakona utvrđuje Vlada Republike Hrvatske uredbom." Uredba do danas još nije donesena od strane Vlade Republike Hrvatske. Nadalje, da je Hrvatska vatrogasna zajednica 4. srpnja 2023. donijela Tumačenje/Obavijest svim vatrogasnim zapovjednicima u Republici Hrvatskoj gdje izričito piše u stavku 8. da: "Do donošenja Uredbe propisane člankom 76. stavkom 10. Zakona o vatrogastvu, za utvrđivanje dodatka za pojedina radna mjesta, odnosno visinu istih, primjenjuje se Uredba o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi (NN 74/02, 58/08, 119/11, 33/13, 65/15, 2/17, 63/21). Visinu dodatka profesionalnih vatrogasaca za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, radna mjesta profesionalnih vatrogasaca odgovaraju radnim mjestima III. vrste te se na navedena radna mjesta primjenjuje visina dodatka navedena u članku 11. točka d. Uredbe, što iznosi 25%." Pritom je iz navedenog tumačenja razvidno da je ono utemeljeno na odredbi čl. 31. Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova ("Narodne novine" broj 46/23). Naknadno se tužitelj poziva i na odredbu čl. 108. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine" broj 112/17, 12/18), smatrajući da i ona upućuje na primjenu Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi i na profesionalne vatrogasce u javnim službama.

5. U odgovoru na tužbu tuženik Javna vatrogasna postrojba Grada Bjelovara iznosi pravno shvaćanje kako se dodatak na plaću u visini od 25% za poslove radnih mjesta s posebnim uvjetima rada na temelju Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 63/21) primjenjuje na profesionalne vatrogasce u razdoblju od 1. svibnja 2023. do 1. ožujka 2024. Međutim, naknadno u podnesku od 23. veljače 2024. poziva se na čl. 36. st. 1. Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova ("Narodne novine" broj 46/23) prema kojemu su vatrogasne postrojbe dužne uskladiti svoje

poslovanje s odredbama tog Pravilnika koje propisuju klasifikaciju radnih mjesta i mjerila za utvrđivanje radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu. Posljedično tome, dodaje: "Kako se Kolektivni ugovor primjenom čl. 110. primjenjuje od 1. rujna 2023. godine, od ovog datuma profesionalnim vatrogascima zaposlenima kod tuženika se isplaćuje naknada za posebne uvjete rada od 25% primjenom čl. 43. Kolektivnog ugovora, time da je st. 2. čl. 43. uređeno da se primjenjuje čl. 31. Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti, do donošenja uredbe Vlade RH o visini dodatka na osnovni koeficijent za radna mjesta profesionalnih vatrogasaca".

6. Vodeći računa da zbog velikog broja pokrenutih postupaka postoji mogućnost da povodom žalbe te predmete rješavaju različiti sudovi drugog stupnja koji mogu o pravnom pitanju imati različita pravna shvaćanja, odnosno da postoji vjerojatnost da dođe do nejedinstvene primjene prava, vijeće ovog suda je rješenjem od 25. rujna 2024. na temelju čl. 502.lj st. 6. ZPP odlučilo dopustiti prijedlog suda prvog stupnja za rješenje pitanja važnoga za jedinstvenu primjenu prava.

7. Odluka o dopuštenosti od 25. rujna 2024. dostavljena je strankama i objavljena je na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova.

8. Radi zauzimanja pravnog shvaćanja o postavljenom pitanju, sukladno odredbi čl. 502.m ZPP, nužno je razmotriti sve relevantne odredbe kao izvore prava, što slijedi u nastavku ovoga obrazloženja.

9. Članak 3. Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 63/21) koja je stupila snagu 15. lipnja 2021. i na kojim se člankom dodanu odredbu čl. 11.d) obje stranke pozivaju tijekom ovoga postupka u cijelosti glasi:

"Članak 11. mijenja se i glasi:

»Utvrdjuju se poslovi radnih mjesta s posebnim uvjetima rada u Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici i visina dodataka i to:

a) Položaji I. vrste

1. zamjenik glavnog vatrogasnog zapovjednika
2. pomoćnik glavnog vatrogasnog zapovjednika 5 %
3. zapovjednik intervencijske vatrogasne postrojbe 20 %
4. voditelj odjela za sigurnost, edukaciju i psihološku pomoć 5 %

b) Radna mjesta I. vrste

1. zamjenik zapovjednika intervencijske vatrogasne postrojbe 20 %
2. viši vatrogasni instruktor
3. vatrogasni instruktor
10 %

4. samostalni nadzornik za edukaciju i psihološku pomoć
5 %

c) Radna mjesta II. vrste

1. zapovjednik vatrogasne desetine - instruktor II. vrste u intervencijskoj vatrogasnoj postrojbi 25 %

d) Radna mjesta III. vrste

1. zapovjednik vatrogasne desetine - instruktor III. vrste u intervencijskoj vatrogasnoj postrojbi

2. voditelj vatrogasne skupine - instruktor III. vrste - vozač u intervencijskoj vatrogasnoj postrojbi

3. voditelj vatrogasne skupine - instruktor III. vrste u intervencijskoj vatrogasnoj postrojbi

4. vatrogasac - vozač u intervencijskoj vatrogasnoj postrojbi

5. vatrogasac u intervencijskoj vatrogasnoj postrojbi 25 %.«"

10. Prethodno tome, taj čl. 11. Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 74/02, 58/08, 119/11, 33/13, 65/15, 2/17), i to od 28. ožujka 2013., glasilo je:

»Članak 11.

Utvrđuju se poslovi radnih mjesta s posebnim uvjetima rada u Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje i visina dodataka, i to:

a) Položaji I. vrste

1. zapovjednik državne intervencijske postrojbe 5%

b) Radna mjesta II. vrste

1. viši vatrogasni instruktor 5%

c) Radna mjesta III. vrste

1. vatrogasni instruktor 10%".

11. Uredba o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 74/02, 58/08, 119/11, 33/13, 65/15, 2/17, 63/21) prestala je važiti 1. ožujka 2024. na temelju sljedeće zakonske odredbe Zakona o plaćama u državnoj službi i javnim službama ("Narodne novine" broj 155/23):

"Prestanak važenja odredbi propisa o plaćama u državnoj službi Članak 52.

(1) Dana 1. ožujka 2024. u državnoj službi prestaju važiti dosadašnji propisi o plaćama, i to:

(...)

- Uredba o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi (»Narodne novine«, br. 74/02., 58/08., 119/11., 33/13., 65/15., 2/17. i 63/21.)"

12. Istoga dana prestale su važiti i sljedeće relevantne odredbe koje se odnose na profesionalne vatrogasce u javnim službama:

"Prestanak važenja odredbi propisa o plaćama u javnim službama Članak 53.

Dana 1. ožujka 2024. u javnim službama prestaju važiti dosadašnji propisi o plaćama, i to:

(...)

7. članak 68. stavak 3. i članak 76. Zakona o vatrogastvu (»Narodne novine«, br. 125/19. i 114/22.) i Pravilnik o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova (»Narodne novine«, br. 46/23.) u odnosu na profesionalne vatrogasce u javnim službama".

13. Odredbe čl. 68. st. 3. i mjerodavnog dijela čl. 76. Zakona o vatrogastvu ("Narodne novine" broj 125/19. i 114/22.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020. glase:

Članak 68. stavak 3:

"Klasifikaciju postrojbi i koeficijenta složenosti poslova te radnih mjesta i mjerila za utvrđivanje radnih mjesta vatrogasaca pravilnikom propisuje glavni vatrogasni zapovjednik."

Članak 76. stavak 10:

"Visinu dodataka iz stavka 4. ovoga članka te visinu dodatka za rad na poslovima s posebnim uvjetima rada na temelju klasifikacije radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca iz članka 68. stavka 3. ovoga Zakona utvrđuje Vlada Republike Hrvatske uredbom."

14. Uredbu iz citirane odredbe čl. 76. st. 10. Zakona o vatrogastvu Vlada Republike Hrvatske nije donijela.

15. Na temelju citirane odredbe čl. 68. st. 3. Zakona o vatrogastvu glavni vatrogasni zapovjednik, u svojstvu za to ovlaštene osobe Hrvatske vatrogasne zajednice, donio je Pravilnik o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova ("Narodne novine" broj 46/23) koji je stupio na snagu 1. svibnja 2023. i čije mjerodavne odredbe u odnosu na postavljeno pitanje glase:

"Članak 10.

Radna mjesta profesionalnih vatrogasaca, izuzev radnih mjesta državne razine, ovisno o stručnoj spremi i zapovjednoj funkciji utvrđuju se kao:

- radna mjesta I. vrste
- radna mjesta II. vrste
- radna mjesta III. vrste."

Članak 31.

Do donošenja Uredbe iz članka 76. stavka 10. Zakona o vatrogastvu uvećanje plaće profesionalnih vatrogasaca za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada ne može biti manje od postojećeg uvećanja za državne službenike i namještenike."

"Prilog I.

(...)

3. Kategorija profesionalnih vatrogasaca
Vatrogasci

radno mjesto III. vrste vatrogasac-voditelj vatrogasne smjene postrojbe koje imaju više od 42 zaposlena profesionalna vatrogasca 1,164 SSS radno mjesto III. vrste vatrogasac-voditelj vatrogasne smjene postrojbe koje imaju manje odnosno jednako 42 zaposlena profesionalna vatrogasca. 1,15

SSS

radno mjesto III. vrste vatrogasac-voditelj operativnog dežurstva 1,15

SSS

radno mjesto III. vrste vatrogasac-operativni dežurni 1,15 SSS radno mjesto III. vrste vatrogasac-voditelj vatrogasne desetine 1,15

SSS

radno mjesto III. vrste vatrogasac-voditelj vatrogasne skupine 1,10

SSS

radno mjesto III. vrste vatrogasac- vozač vatrogasnog vozila 1,10

SSS

radno mjesto III. vrste vatrogasac 0,897 SSS

radno mjesto III. vrste vatrogasac pripravnik 0,881 SSS

vatrogasac početnik 0,865 SSS"

16. Odredbe čl. 2. st. 1. toč. 20. i 38. te čl. 127. Zakona o vatrogastvu glase:

"Pojašnjenje pojmova

Članak 2.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje: (...)

20. profesionalni vatrogasac je fizička osoba zaposlena, odnosno raspoređena na radno mjesto na temelju ustrojstvenih akata u javnoj vatrogasnoj postrojbi, profesionalnoj vatrogasnoj postrojbi u gospodarstvu, dobrovoljnom vatrogasnom društvu, vatrogasnoj zajednici općine, grada, područja, županije, Grada Zagreba, Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici ili drugoj pravnoj osobi, a udovoljava uvjetima ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega za obavljanje poslova profesionalnog vatrogasca

38. vatrogasna služba je javna služba kojom se obavlja vatrogasna djelatnost, a obavlja se profesionalno i dobrovoljno"

"Članak 127.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona postojeće državne intervencijske vatrogasne postrojbe prelaze u nadležnost Hrvatske vatrogasne zajednice, središnjeg državnog ureda."

17. Prije toga je za pripadnike intervencijskih vatrogasnih postrojbi bila na snazi odredba čl. 3. st. 2. Pravilnika o ustroju, opremanju, osposobljavanju, načinu pokretanja i djelovanja intervencijskih vatrogasnih postrojbi te naknadi troškova nastalih njihovim djelovanjem ("Narodne novine" broj 31/11) koja je glasila:

"Stalni pripadnici intervencijske vatrogasne postrojbe su zaposlenici Državne uprave za zaštitu i spašavanje."

18. Dakle, u spornom razdoblju vatrogasci u intervencijskim vatrogasnim postrojbama su bili državni službenici, dok se postavljeno pitanje odnosi na profesionalne vatrogasce u javnoj službi. Nije sporno da se na temelju citiranih odredaba Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova ("Narodne novine" broj 46/23), i to posebice, u toč. 15. ovoga obrazloženja, citiranih odredaba

čl. 10. i čl. 31. toga Pravilnika, Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 63/21), primjenjuje na profesionalne vatrogasce u javnoj službi nakon što određena vatrogasna postrojba uskladi svoje poslovanje s odredbama Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova u skladu s čl. 36. st. 1. toga Pravilnika.

19. Sporno je, primjenjuje li se Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 63/21), i to u dijelu kojim je njome dodana odredba čl. 11.d) koja propisuje dodatak na plaću u visini od 25% za te poslove, na profesionalne vatrogasce u javnoj službi i u razdoblju prije nego što određena vatrogasna postrojba uskladi svoje poslovanje s odredbama Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova ("Narodne novine" broj 46/23) u skladu s čl. 36. st. 1. toga Pravilnika, i to otkad.

20. Članak 90. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10, 5/14) glasi:

"Članak 90.

Prije nego što stupe na snagu zakoni i drugi propisi državnih tijela objavljuju se u »Narodnim novinama«, službenom listu Republike Hrvatske.

Propisi tijela koja imaju javne ovlasti prije stupanja na snagu moraju biti objavljeni na dostupan način u skladu sa zakonom.

Zakon stupa na snagu najranije osmi dan od dana njegove objave, osim ako nije zbog osobito opravdanih razloga zakonom drukčije određeno.

Zakoni i drugi propisi državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti ne mogu imati povratno djelovanje.

Iz posebno opravdanih razloga samo pojedine odredbe zakona mogu imati povratno djelovanje."

21. S obzirom na to da je Hrvatska vatrogasna zajednica (na čijem je čelu glavni vatrogasni zapovjednik) središnji državni ured (a posljedično tome i državna upravna organizacija i tijelo državne uprave), Pravilnik o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova ("Narodne novine" broj 46/23) je "drugi propis državnog tijela" u smislu citirane odredbe čl. 90. st. 4. Ustava Republike Hrvatske pa ne može imati povratno djelovanje, a budući da se ne radi o zakonu, takvo djelovanje ne mogu imati niti pojedine odredbe toga propisa u skladu sa čl. 90. st. 5. Ustava Republike Hrvatske. Zato se taj Pravilnik ne može primijeniti na razdoblje prije njegovog stupanja na snagu odnosno prije 1. svibnja 2023., posljedično čemu se niti Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 63/21), na temelju odredbe čl. 31. toga Pravilnika, ne može primijeniti na to razdoblje.

22. Međutim, osnovano se tužitelj poziva na odredbu čl. 108. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine" broj 112/17, 12/18) koja glasi: "Vlada Republike Hrvatske obvezuje se da će se odredbe ovoga Ugovora, u pogledu plaća i materijalnih prava, primjenjivati i na profesionalne vatrogasce dok se sredstva za te namjene osiguravaju u državnom proračunu."

Čl. 35. st. 5. tog Kolektivnog ugovora glasi:

"Dodaci na osnovnu plaću su dodaci za uspješnost na radu, dodaci za poslove s posebnim uvjetima rada i druga uvećanja plaće."

23. Citirana odredba čl. 108. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine" broj 112/17, 12/18) zapravo, u bitnom, odgovara sadržaju odredbe čl. 31. Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova ("Narodne novine" broj 46/23) jer obje odredbe, u suštini, upućuju na primjenu propisa za državne službenike i namještenike, a što u konkretnom slučaju znači na primjenu Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 63/21), uz razliku da će se kod primjene navedenog Kolektivnog ugovora sredstva za plaću i materijalna prava osiguravati u državnom proračunu. Suprotno shvaćanju tuženika, to ne mijenja ni činjenica da je tek navedenim Pravilnikom određena klasifikacija radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca u javnim službama budući da se, po logici stvari, može i moglo tada (u vrijeme važenja tog Kolektivnog ugovora) doći do zaključka da se navedenim Kolektivnim ugovorom, među ostalim, upućivalo i na odredbu čl. 11.d) Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 74/02, 58/08, 119/11, 33/13, 65/15, 2/17, 63/21). To i iz razloga jer se jedino u toj odredbi Uredbe navodi riječ vatrogasac.

24. No, od 1. svibnja 2022. primjenjuje se Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike ("Narodne novine" broj 56/22) koji ne sadrži odredbu koja bi po sadržaju odgovarala odredbi čl. 108. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine" broj 112/17, 12/18). Dakle, tim Kolektivnim ugovorom se, u pogledu plaća i materijalnih prava profesionalnih vatrogasaca, ne upućuje na primjenu propisa za državne službenike i namještenike, pa tako niti na primjenu Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 63/21). Prema ocjeni ovoga suda, neovisno o tome što se može raditi o sličnim ili skoro istovjetnim poslovima (koji obavljaju vatrogasci u intervencijskim vatrogasnim postrojbama i profesionalni vatrogasci u javnim službama), bez propisa ili ugovora (zakona, uredbe, pravilnika, kolektivnog ugovora, ugovora o radu) koji bi upućivao na primjenu propisa koji se odnosi na državne službenike i namještenike, ne može u razdoblju od prestanka primjene Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine" broj 112/17, 12/18) do stupanja na snagu Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova ("Narodne novine" broj 46/23), 1. svibnja 2023., doći do primjene Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 63/21) na profesionalne vatrogasce u javnim službama. Da su to ugovorne strane Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine" broj 56/22) htjele, to bi i ugovorile, a ne bi odustale od toga da se odredbe toga Ugovora, u pogledu plaća i materijalnih prava, primjenjuju i na profesionalne vatrogasce, kao što je to ranije bilo ugovoreno.

25. S druge strane, ovaj sud ne može prihvatiti argumentaciju tuženika prema kojoj bi se Pravilnik o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova, a posljedično tome i čl. 11.d) Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi ("Narodne novine" broj 74/02, 58/08, 119/11, 33/13, 65/15, 2/17, 63/21) primjenjivao tek nakon što

određena vatrogasna postrojba uskladi svoje poslovanje s odredbama Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova u skladu s čl. 36. st. 1. toga Pravilnika (prema kojoj su vatrogasne postrojbe dužne uskladiti svoje poslovanje s odredbama tog Pravilnika koje propisuju klasifikaciju radnih mjesta i mjerila za utvrđivanje radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca u roku od 6 mjeseci od stupanja na snagu), jer bi to značilo da bi o volji svake pojedine vatrogasne postrojbe (odnosno njezine ovlaštene osobe – zapovjednika) ovisilo kada će početi isplaćivati predmetnim profesionalnim vatrogascima dodatak na plaću u visini od 25% za poslove radnih mjesta s posebnim uvjetima rada.

26. Čl. 3. st. 3. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ("Narodne novine" broj 86/08, 61/11, 4/18, 96/18, 112/19) glasi:

"Na pitanja koja nisu uređena ovim ili posebnim zakonom, propisima donesenim na temelju zakona ili kolektivnim ugovorom primjenjuju se opći propisi o radu.", dok čl. 9. Zakona o radu ("Narodne novine" broj 9/14, 127/17, 98/19, 151/22, 64/23) glasi:

"Sloboda ugovaranja

Članak 9.

(1) Poslodavac, radnik i radničko vijeće te sindikati i udruge poslodavaca, mogu ugovoriti uvjete rada koji su za radnika povoljniji od uvjeta određenih ovim ili drugim zakonom.

(2) Poslodavac, udruge poslodavaca i sindikati mogu kolektivnim ugovorom ugovoriti uvjete rada nepovoljnije od uvjeta određenih ovim Zakonom, samo ako je ovim ili drugim zakonom to izričito propisano.

(3) Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno."

27. Čl. 76. st. 2. i 3. Zakona o vatrogastvu glase:

"(2) Plaća profesionalnog vatrogasca iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje se kolektivnim ugovorom profesionalnih vatrogasaca i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno sukladno odredbama ovoga Zakona ako kolektivni ugovor nije sklopljen.

(3) Ako je plaća profesionalnog vatrogasca različito uređena kolektivnim ugovorom ili odredbama ovoga Zakona, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo."

Čl. 2. Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova (»Narodne novine«, br. 46/23) glasi:

"Odredbe ovog Pravilnika koje propisuju koeficijente složenosti poslova profesionalnih vatrogasaca primjenjuju se ukoliko kolektivnim ugovorom zaključenim između sindikata i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

odnosno Gradom Zagrebom isti nisu utvrđeni ili je plaća određena kolektivnim ugovorom manja od plaće utvrđene Zakonom o vatrogastvu, a koju čini umnožak koeficijenta složenosti poslova profesionalnih vatrogasaca propisanih ovim Pravilnikom, uvećanog za propisane dodatke i osnovice za izračun plaće državnih službenika i namještenika, uvećano za 0,5% za svaku godinu navršenoga radnog staža."

28. Zato je odgovor na postavljeno pitanje:

"Dodatak na plaću u visini od 25% za poslove radnih mjesta s posebnim uvjetima rada na temelju Uredbe o izmjenama i dopuni Uredbe o poslovima s posebnim uvjetima rada u državnoj službi (Narodne novine br. 63/21) primjenjuje se na profesionalne vatrogasce koji nisu pripadnici intervencijskih vatrogasnih postrojbi (a na što se zapravo odnosi postavljeno pitanje) u razdobljima od 15. lipnja 2021. do 30. travnja 2022. i od 1. svibnja 2023. do 1. ožujka 2024., ako u tim razdobljima nije postojalo za njih povoljnije pravo u smislu (u točkama 26. i 27. ovoga obrazloženja) citiranih odredaba čl. 9. st. 3. Zakona o radu u vezi s čl. 3. st. 3. Zakona o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, te čl. 76. st. 3. Zakona o vatrogastvu i čl. 2. Pravilnika o klasifikaciji radnih mjesta profesionalnih vatrogasaca, mjerilima za njihovo utvrđivanje i koeficijentima složenosti poslova, u kojemu slučaju se primjenjuje za njih, kao radnike, najpovoljnije pravo."

pa je odlučeno kao u izreci na temelju odredbe čl. 502.m ZPP.

Zagreb, 27. studenoga 2024.

Predsjednica vijeća
Renata Šantek